

Sygn. akt II AKa 284/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, II Wydział Karny, w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Misiak
Sędziowie:	SA Piotr Feliniak (spr.) SA Jarosław Papis
Protokolant:	sekr. sąd. Kamila Wasielczak

przy udziale J. S., Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2013 r., sprawy

1) **R. U.**

oskarżonego z art. 13 §1 kk w zw. z art. 148 §1 kk; art. 158 §1 kk i art. 157 §1 kk w zw. z art. 11 §2 kk;

2) **P. L.**

oskarżonego z art. 158 §1 kk w zw. z art. 64 §1 kk;

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę oskarżonego P. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 9 lipca 2012 r., sygn. akt XVIII K 217/11

na podstawie art. 437 kpk, art. 438 pkt 1 kpk i art. 624 §1 kpk

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że podstawę prawną skazania oskarżonego P. L. uzupełnia o art. 64 §1 kk;

2) utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części, uznając apelację obrońcy oskarżonego P. L. za oczywiście bezzasadną;

3) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackich:

- adwokat E. L. – obrońcy oskarżonego R. U., kwotę 885,60 (osiemset osiemdziesiąt pięć⁶⁰/100) złotych,
- adwokata A. L. – obrońcy oskarżonego P. L., kwotę 1.033,20 (jeden tysiąc trzydzieści trzy²⁰/100) złote,

tytułem kosztów obrony z urzędu oskarżonych w postępowaniu odwoławczym;

4) zwalnia oskarżonych od kosztów sądowych za II instancję.

UZASADNIENIE

Prokurator oskarżył R. U. o to, że:

I. w dniu 04.04.2011 r. w Ł., działając w bezpośrednim zamiarze pozbawienia życia J. N., kilkakrotnie ugodził go nożem w twarz, szyję, klatkę piersiową i brzuch, w wyniku czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci: ran ciętych prawego łuku brwiowego i policzka prawego, rany ciętej szyi po stronie lewej, licznych ran kłutych klatki piersiowej z następową obustronną odmą opłucnową, odmą podskórną wokół ran oraz dusznością spoczynkową, a także ran kłutych nadbrzusza i okolicy lędźwiowej, przy czym obustronna odma opłucnową z następową dusznością spoczynkową spowodowała chorobę realnie zagrażającą życiu w rozumieniu art. 156 §1 pkt 2 kk, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na pomoc lekarską udzieloną pokrzywdzonemu, tj. o czyn z art. 13 §1 kk w zw. z art. 148 §1 kk.

Ponadto R. U. i P. L. zostali oskarżeni o to, że:

II. w dniu 04.04.2011 r. w Ł., działając wspólnie i w porozumieniu, przy czym P. L. był już uprzednio skazany za umyślne przestępstwo podobne i w ciągu pięciu lat od odbycia za nie kary pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym 6 miesięcy, wzięli udział w pobiciu J. N. w ten sposób, że uderzali go pięściami i drewnianą nogą od stołka po twarzy, głowie i tułowiu, w wyniku czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci: złamań kości twarzoczaszki tj. złamania kości nosa, złamania ścian obu zatok szczękowych z następowym krwakiem w ich świetle, obrzęków, zasinień i otarć naskórka twarzy, wylewów krwawych pod spojówkami obu oczu, a także obrażeń o obrębie powłok brzucha i stłuczenia biodra lewego, co spowodowało naruszenie czynności narządów ciała na czas przekraczający siedem dni w rozumieniu kodeksu karnego, czym narazili pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub nastąpienia skutku określonego w art. 156 §1 kk, tj. o czyn z art. 158 §1 kk i art. 157 §1 kk w zw. z art. 11 §2 kk, a w stosunku do P. L. – o czyn z art. 158 §1 kk w zw. z art. 64 §1 kk.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 9 lipca 2012 roku w sprawie XVIII K 217/11:

1) w miejsce czynów zarzuconych w pkt I i II uznano oskarżonego R. U. winnym tego, że w dniu 4 kwietnia 2011 roku w Ł., działając wspólnie i w porozumieniu z P. L., wziął udział w pobiciu J. N. w ten sposób, że uderzał go pięściami i drewnianym kijem po twarzy, głowie i tułowiu, w wyniku czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci: złamań kości twarzoczaszki tj. złamania kości nosa, złamania ścian obu zatok szczękowych z następowym krwakiem w ich świetle, obrzęków, zasinień i otarć naskórka twarzy, wylewów krwawych pod spojówkami obu oczu, a także obrażeń o obrębie powłok brzucha i stłuczenia biodra lewego, a nadto co najmniej kilkakrotnie ugodził go nożem i obierakiem do warzyw w twarz, szyję, klatkę piersiową i brzuch, w wyniku czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci: ran ciętych prawego łuku brwiowego i policzka prawego, rany ciętej szyi po stronie lewej, licznych ran kłutych klatki piersiowej z następową obustronną odmą opłucnową, odmą podskórną wokół ran oraz dusznością spoczynkową, a także ran kłutych nadbrzusza i okolicy lędźwiowej, przy czym obustronna odma opłucnowa z następową dusznością spoczynkową spowodowała chorobę realnie zagrażającą życiu pokrzywdzonego, czym wyczerpał dyspozycję art. 159 kk i art. 156 §1 pkt 2 kk w zw. z art. 11 §2 kk i za to na podstawie art. 156 §1 pkt 2 kk w zw. z art. 11 §3 kk wymierzono mu karę 8 lat pozbawienia wolności,

2) w miejsce czynu zarzuconego w pkt II uznano oskarżonego P. L. winnym tego, że w dniu 4 kwietnia 2011 roku w Ł., działając wspólnie i w porozumieniu z R. U., będąc już uprzednio skazanym za umyślne przestępstwo podobne i w ciągu pięciu lat od odbycia za nie kary pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym 6 miesięcy, wziął udział w pobiciu J. N. w ten sposób, że wraz z R. U. uderzał go rękoma po twarzy, głowie i tułowiu, zaś R. U. dodatkowo uderzał pokrzywdzonego drewnianym kijem i co najmniej kilkakrotnie nożem oraz obierakiem do warzyw w następstwie czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci: złamań kości twarzoczaszki tj. złamania kości nosa, złamania ścian obu zatok szczękowych z następowym krwakiem w ich świetle, obrzęków, zasinień i otarć naskórka twarzy, wylewów krwawych pod spojówkami obu oczu, ran ciętych prawego łuku brwiowego i policzka prawego, rany ciętej szyi po

stronie lewej, licznych ran kłutych klatki piersiowej z następową obustronną odmą płucnową, odmą podskórną wokół ran oraz dusznością spoczynkową, a także ran kłutych nadbrzusza i okolicy lędźwiowej, przy czym obustronna odma płucnowa z następową dusznością spoczynkową stanowiła ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu pokrzywdzonego i to następstwo powinien i mógł przewidzieć, czym wyczerpał dyspozycję art. 158 §1 i §2 kk i za to na podstawie art. 158 §2 kk wymierzono mu karę 5 lat pozbawienia wolności,

3) na podstawie art. 63 §1 kk na poczet orzeczonych kar zaliczono okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie:

- wobec P. L. od 4 kwietnia 2011 roku do 10 sierpnia 2011 roku,
- wobec R. U. od 4 kwietnia 2011 roku.

Ponadto zasądzono koszty obrony z urzędu oraz zwolniono oskarżonych z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych (wyrok k. 634-635).

Apelacje od powyższego wyroku złożyli prokurator oraz obrońca oskarżonego P. L.. Także sam oskarżony P. L. wywiódł pismo zatytułowane apelacja (k. 682).

Prokurator zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonych R. U. i P. L. i zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na jego treść przez przyjęcie, że oskarżony R. U. nie działał z zamiarem pozbawienia życia pokrzywdzonego J. N. podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do uznania, że oskarżony R. U. działał w bezpośrednim zamiarze pozbawienia życia pokrzywdzonego,
- obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 64 §1 kk przez zakwalifikowanie czynu popełnionego przez oskarżonego P. L. z art. 158 §1 i §2 kk zamiast z art. 158 §1 i §2 kk w zw. z art. 64 §1 kk.

Podnosząc powyższe prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (apelacja k. 690 i nast.).

Na rozprawie odwoławczej prokurator sprecyzował wniosek końcowy w ten sposób, iż określił, że uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania odnosi się jedynie do oskarżonego R. U. (k. 863).

Obrońca oskarżonego P. L. zaskarżył wyrok w całości i zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 7 kpk, poprzez naruszenie przez sąd orzekający wynikających z tego przepisu zasad i związany z tym błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że oskarżony dopuścił się popełnienia w wersji przyjętej przez sąd czynu wypełniającego dyspozycję art. 158 §2 kk, pomimo istnienia w sprawie poważnych wątpliwości co do takiej kwalifikacji przyjętej przez sąd czynu oskarżonego, a które to zachowanie oskarżonego w oparciu o zebrany materiał dowodowy wypełnia dyspozycję z art. 158 §1 kk i taką też kwalifikację przyjął prokurator w akcie oskarżenia i zażądał wymierzenia dla oskarżonego P. L. kary 2 lat pozbawienia wolności.

Podnosząc powyższe obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez przypisanie oskarżonemu P. L. popełnienia czynu z art. 158 §1 kk i wymierzenie mu kary w wysokości co najwyżej zawnioskowanej przez prokuratora (apelacja k. 679-681).

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 maja 2013 roku uwzględniono apelację prokuratora częściowo w zakresie zarzutu odnoszącego się do oskarżonego P. L., natomiast apelację obrońcy tego oskarżonego uznano za oczywiście bezzasadną.

Wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku złożył obrońca oskarżonego P. L. (k. 874).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora podnosi dwa zarzuty, ale jest zasadna jedynie co do zarzutu obrazy prawa materialnego, podniesionego wobec oskarżonego P. L., w zakresie pominięcia w kwalifikacji prawnej przypisanego mu czynu, działania w warunkach powrotu do przestępstwa określonego w art. 64 §1 kk.

Jest to uchybienie oczywiste, co przyznał w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia sam Sąd Okręgowy (k. 671) i skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku, przez uzupełnienie podstawy prawnej skazania tego oskarżonego o art. 64 §1 kk. W pozostałym zakresie apelacja ta nie jest zasadna.

Skarżący postuluje, aby zachowanie drugiego z oskarżonych R. U. uznać za działanie z bezpośrednim zamiarem pozbawienia życia pokrzywdzonego. W uzasadnieniu tego zarzutu podnosi, iż jego zdaniem należy także rozważyć, z uwagi na podniesione okoliczności, działanie z zamiarem ewentualnym. Apelujący zaakceptował przy tym uznanie obu zarzuconych czynów temu oskarżonemu za jedno przestępstwo.

Odnosząc się do uzasadnienia tego zarzutu, podnieść należy, iż wszystkie okoliczności, do których odwołuje się apelujący, zostały ustalone przez sąd pierwszej instancji w taki sam sposób jak przywołuje to autor wywiezionego środka odwoławczego. W tym kontekście zarzut błędnych ustaleń faktycznych jest więc w sposób oczywisty niezasadny.

Podnieść należy, iż poza sferą rozważań skarżącego pozostają te argumenty, które w ocenie Sądu Okręgowego rozpatrzone powinny być w myśl reguły określonej w art. 5 §2 kpk.

Istotne bowiem jest to, że w chwili orzekania sąd dysponował materiałem dowodowym, który został w niedostateczny sposób utrwalony. Dotyczy to zwłaszcza dokumentacji leczenia szpitalnego pokrzywdzonego. Przypomnieć należy, iż zdarzenie miało miejsce w dniu 4 kwietnia 2011 roku. Po zdarzeniu pokrzywdzony był hospitalizowany, w trakcie leczenia jego stan zdrowia uległ poprawie i został on w stanie ogólnym dobrym wypisany ze szpitala w dniu 9 kwietnia 2011 roku. Pokrzywdzony zmarł w dniu 6 stycznia 2012 roku. Lekarz stwierdził zgon z przyczyn naturalnych. Nie przeprowadzono sekcji zwłok.

Biegły opiniujący w sprawie dysponował więc jedynie dokumentacją leczenia szpitalnego pokrzywdzonego. Sam przebieg zdarzenia nie jest kwestionowany przez skarżącego. Odnosi się to także do narzędzi używanych przez oskarżonego R. U. do zadawania ran pokrzywdzonemu. Wśród tych narzędzi były noże, wkrętaki i obierak do warzyw.

Ustalono, iż rany cięte pochodziły od noża, natomiast nie można było stwierdzić, które z wyżej wymienionych narzędzi służyło do zadania ran kłutych. Ta właśnie okoliczność, a w szczególności brak możliwości wykluczenia, iż rany kłute powstały na skutek zadawania ich obierakiem do warzyw, zaważyły na ocenie prawno-karnej zachowania oskarżonego R. U..

Pominięcie tej istotnej kwestii w apelacji, w szczególności brak wykazania, iż ustalenia i oceny Sądu Okręgowego w tym zakresie, przekraczały granice zakreślone treścią art. 7 kpk skutkowały brakiem uwzględnienia zarzutu apelacji wywiezionej na niekorzyść oskarżonego R. U..

Oдноśnie apelacji wywiezionej na korzyść oskarżonego P. L. przez jego obrońcę z urzędu, uznano ją za oczywiście bezzasadną. Nie dostarcza bowiem ona żadnych argumentów, które mogłyby być uwzględnione w toku instancyjnego rozpoznania sprawy.

Sam zarzut jako najistotniejszą podstawę apelacji przywołuje stanowisko prokuratora przyjęte na etapie postępowania przygotowawczego i skutkujące sformułowaniem zarzutów aktu oskarżenia. Pomija więc najistotniejszą część postępowania dowodowego, które ma miejsce na etapie postępowania sądowego.

Wprawdzie w uzasadnieniu apelacji skarżący odnosi się do części dowodów, które były podstawą ustaleń i ocen sądu pierwszej instancji, ale czyni to w sposób wybiórczy, dokonuje własnych ocen, a przede wszystkim nie wykazuje,

aby Sąd Okręgowy przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia przekroczył granice zakreślone treścią art. 7 kpk. Tak skonstruowany środek odwoławczy ma więc, nie podlegający uwzględnieniu, charakter polemiczny wobec wszechstronnych i prawidłowych ustaleń i ocen sądu meriti.

Sposób zachowania oskarżonego, do którego odwołuje się apelujący, w sposób prawidłowy oceniony został w płaszczyźnie współsprawstwa z drugim oskarżonym, pomimo tego, iż aktywność oskarżonego polegająca na zadawaniu uderzeń pokrzywdzonemu ograniczyła się do początkowej fazy zajścia. Zasadnie natomiast uznano, iż późniejsze jego zachowanie, w szczególności dostarczenie drugiemu sprawcy narzędzi, przy pomocy których sprawca ten zadawał dalsze obrażenia pokrzywdzonemu, świadczyły o objęciu zamiarem także i tego fragmentu zdarzenia.

Ocena prawno-karna takiego zastosowania jest prawidłowa i znalazła także potwierdzenie w przywołanych poglądach doktryny oraz orzecznictwie Sądu Najwyższego.

W piśmie samego oskarżonego P. L., brak było argumentów, które podlegałyby uwzględnieniu z urzędu.

W świetle prawidłowo ustalonych i ocenionych okoliczności mających wpływ na rozmiar orzeczonych wobec oskarżonych kar, brak było podstaw do uznania, iż są one rażąco niewspółmiernie surowe w rozumieniu względnej przesłanki odwoławczej określonej w art. 438 pkt 4 kpk.

O kosztach nieopłaconej obrony z urzędu udzielonej oskarżonym w postępowaniu odwoławczym orzeczono w oparciu o obowiązujące stawki oraz przy uwzględnieniu nakładu pracy obrońców oraz terminów rozpoznania sprawy.

Podstawą zwolnienia oskarżonych od kosztów sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym, było spełnienie przez nich przesłanek określonych w treści art. 624 §1 kpk.